

vention) og konventionen om uddannelse af søfarende, om sønæring og om vagthold, 1978.

Også på regionalt plan er der indgået aftaler, hvis formål er at begrænse forureningen og forbedre mulighederne for bekæmpelse. Her kan særlig fremhæves den endnu ikke ikrafttrådte Østersø- (eller Helsingfors-)konvention (konventionen om beskyttelse af havmiljøet i Østersøområdet, 1974), og Oslo-konventionen (konventionen til forhindring af havforurening ved dumpning fra skibe og luftfartøjer, 1972), som trådte i kraft i 1974, og som i modsætning til den ovenfor omtalte London-konvention kun omfatter Nordøstatlantens med tilgrænsende farvande. Endelig kan nævnes Bonn-overenskomsten (overenskomst om bekæmpelse af olieforurening af Nordsøen, 1969) og København-overenskomsten (nordisk overenskomst om samarbejde vedrørende foranstaltninger mod olieforurening af havet, 1971).

2. MARPOL-konventionen.

MARPOL 1973 (international konvention om forebyggelse af forurening fra skibe, 1973) betød et væsentligt fremskridt i de internationale bestræbelser for at forebygge havforurening. Modsat OILPOL-konventionen omfattede den ikke blot regler til forebyggelse af forurening med tunge olietyper men søgte at regulere alle former for skibsbaseret havforurening, bortset fra dumpning. Konventionen omfattede således regler til forebyggelse af forurening af havet fra skibe med enhver form for olie, skadelige flydende stoffer, der transporteres i bulk, skadelige stoffer i emballeret form, kloakspildevand og affald.

Reglerne om olie og skadelige flydende stoffer i bulk fandtes i to obligatoriske bilag, der skulle træde i kraft sammen med konventionen, mens de øvrige bilag var fakultative, d.v.s. at det var muligt for konventionens medlemsstater ved ratifikation eller tiltrædelse at erklære, at de ikke var bundet af reglerne i disse bilag.

MARPOL 1973 blev dog kun ratificeret af ganske få stater. Grunden var bl. a., at man ved formuleringen af reglerne i konventionens bilag II om skadelige flydende stoffer i bulk havde opstillet så strenge krav, at det ikke teknisk var muligt at honorere dem.

Den således nødvendiggjorte revision fik dog væsentlig mere omfattende ændringer til følge. En række tankskibshold med deraf følgende olieslip i eller nær amerikanske farvande medførte, at USAs regering krævede, at en række regler om olietankskibes konstruktion indføjedes i 1973-konventio-

nen; i modsat fald ville USA gennemføre tilsvarende regler ensidigt.

De opståede problemer behandledes på en konference i februar 1978, hvor der opnåedes tilslutning til en modificeret udgave af de amerikanske krav. Dette skete i form af en protokol til 1973-konventionen og en række ændringer i det bilag, der omfattede olieforurening, således at ændringerne og den oprindelige 1973-konvention nu udgør et integreret hele, der kun kan ratificeres eller tiltrædes samlet. Problemet angående reglerne om skadelige flydende stoffer i bulk løstes ved at udskyde disse reglers ikrafttræden til 3 år efter konventionens ikrafttræden (eller endnu længere, såfremt det beslattes af et flertal på $\frac{2}{3}$ af konventionsstaterne).

MARPOL-konventionen består således af selve konventionsteksten fra 1973 som ændret ved 1978-protokollen, de til henholdsvis artikel 8 og artikel 10 i konventionsteksten knyttede to protokoller om indberetning og voldgift, og af 5 bilag, hvoraf et (olie) er obligatorisk, et (skadelige flydende stoffer) er obligatorisk med udskudt ikrafttræden og 3 (skadelige stoffer i emballeret form, kloakspildevand og affald) er fakultative.

MARPOL-konventionen og hermed bilag I træder i kraft 12 mdr. efter den dato, hvor mindst 15 stater, som repræsenterer mindst 50 pct. af verdensbruttotonnagen, har ratificeret eller tiltrådt (1978-protokollen, artikel 5, stk. 1). I 1978-konferencens resolution I opfordres staterne til at sikre, at MARPOL-konventionen kan træde i kraft senest juni 1981. Hvis dette skal kunne opfyldes, skal ratifikations- eller tiltrædelseserklæringer således være afleveret senest juni 1980.

Reglerne om ikrafttræden af bilag II er omfattet ovenfor. De fakultative bilag træder i kraft 12 mdr. efter den dato, hvor mindst 15 stater, som repræsenterer mindst 50 pct. af verdensbruttotonnagen, har ratificeret eller tiltrådt uden samtidig at erklære, at de ikke accepterer det pågældende bilag (1973-konventionen, artikel 15, stk. 2, jfr. artikel 14, stk. 1).

3. Hovedtræk af konventionens regler og forholdet til gældende dansk ret.

Som det allerede er fremhævet søger MARPOL-konventionen at regulere alle former for ikke-landbaseret forurening, bortset fra dumpning og udledning af skadelige stoffer, der er en direkte følge af udnyttelse af undersøiske mineralforekomster. For olieborneplatformes vedkommende er således kun udtømminger, der stammer fra den daglige